

Sz. P. Andrzej Domański
Minister Finansów

APEL O WPROWADZENIE CAŁKOWITEGO ZAKAZU OBROTU JEDNORAZOWYMI E-PAPIEROSAMI

Szanowny Panie Ministrze,

W imieniu Koalicji Gospodarki o Obiegu Zamkniętym pragnę wyrazić uznanie dla Ministerstwa Finansów za inicjatywę objęcia akcyzą nowych kategorii wyrobów nikotynowych, w tym jednorazowych e-papierosów. Koalicja docenia działania mające na celu ograniczenie dostępności tych produktów oraz zwiększenie świadomości społecznej na temat ich szkodliwości.

Jednakże, biorąc pod uwagę poważne zagrożenia zdrowotne, społeczne oraz środowiskowe związane z jednorazowymi e-papierosami, apelujemy o dalsze kroki legislacyjne, zmierzające do całkowitego zakazu wprowadzania ich do obrotu. Poniżej przedstawiamy argumenty uzasadniające to rozwiązanie.

1. Wpływy z akcyzy a koszty społeczne

Ministerstwo Finansów szacuje, że w 2024 roku wpływy z akcyzy na e-papierosy wyniosą około 540 mln zł, a w przypadku podgrzewanych wyrobów tytoniowych – około 1,068 mld zł. Choć są to istotne środki budżetowe, należy wziąć pod uwagę koszty zdrowotne i społeczne, jakie generuje używanie tych produktów.

- Roczne koszty leczenia chorób związanych z paleniem tytoniu w Polsce wynoszą ponad 15 mld zł.
- Koszty pośrednie, związane np. ze spadkiem produktywności w wyniku chorób, to dodatkowe 8 mld zł rocznie.
- Liczba młodych użytkowników jednorazowych e-papierosów wzrosła o 340% w latach 2020–2023, co może prowadzić do dalszego wzrostu kosztów leczenia i rehabilitacji.

2. Stanowisko Naczelnej Rady Lekarskiej

Naczelna Rada Lekarska w stanowisku nr 11/25/P-IX z dnia 7 lutego 2025 r. popiera objęcie akcyzą nowych kategorii wyrobów nikotynowych, ale wskazuje na konieczność dalszych działań ograniczających sprzedaż tych produktów. Lekarze podkreślają:

- Silne uzależnienie od nikotyny, szczególnie wśród młodzieży.

- Wzrost zachorowań na choroby układu oddechowego, sercowo-naczyniowego oraz nowotwory.
- Potrzebę ograniczenia dostępności produktów atrakcyjnych dla młodzieży.

3. Wpływ na młodzież – alarmujące dane

- 73% uczniów szkół podstawowych rozpoczyna kontakt z nikotyną od e-papierosów.
- 58% uczniów liceów sięga po nie w pierwszej kolejności.
- 84% młodzieży wybiera e-papierosy ze względu na atrakcyjne smaki.
- WHO podaje, że młodzież sięgająca po e-papierosy ma 4 razy większe ryzyko uzależnienia na całe życie.

4. Wpływ na środowisko

Jednorazowe e-papierosy stanowią poważne zagrożenie środowiskowe:

- Są niemożliwe do skutecznego recyklingu.
- Powodują wzrost ilości toksycznych odpadów obciążających polskie środowisko.
- Ministerstwo Klimatu i Środowiska nie dysponuje danymi dotyczącymi Polski, wg danych rządu Wielkiej Brytanii większość zużytych e-papierosów trafia do zwykłych śmietników zamiast do punktów utylizacji.
- Belgia całkowicie zakazała ich sprzedaży, w Wielkiej Brytanii przepisy wejdą w życie w połowie 2025 r., a Francja jest w trakcie przygotowywania takiego zakazu. Polska powinna rozważyć podobne rozwiązanie.

5. Działania Ministerstwa Zdrowia i Ministerstwa Klimatu i Środowiska

W lutym 2024 r. Ministra Zdrowia Izabela Leszczyna informowała o zielonym świetle od premiera Donalda Tuska w temacie pełnego zakazu sprzedaży jednorazowych e-papierosów. Niestety brak jest konkretnych działań legislacyjnych w tym zakresie. Ministerstwo Klimatu i Środowiska nie podjęło żadnych kroków w celu ograniczenia negatywnego wpływu tych produktów na środowisko. Pomimo licznych interpelacji poselskich i apeli społeczeństwa, temat ten wciąż pozostaje nierozwiązany.

6. Aktualne prace legislacyjne

Obecnie w Sejmie procedowane są następujące projekty ustaw:

- Druk 981 – projekt dotyczący opodatkowania akcyzą e-papierosów (posiedzenie Komisji Finansów: termin do ustalenia).

- Druk 982 – implementacja dyrektywy UE zakazującej podgrzewanych wyrobów tytoniowych o charakterystycznym aromacie (czytanie w Komisji Zdrowia: 5 lutego 2025 r.).
- Druk 983 – regulacje dotyczące szaszetek nikotynowych i innych wyrobów (czytanie w Komisji Zdrowia: 5 lutego 2025 r.).

Pakiet ustaw około-nikotynowych to istotny krok, ale uważamy, że należy pójść dalej i całkowicie zakazać sprzedaży jednorazowych e-papierosów.

7. Podsumowanie i apel

Apelujemy do Ministerstwa Finansów o działanie na rzecz całkowitego zakazu obrotu jednorazowymi e-papierosami.

Rozwiązanie to:

- Ograniczy skalę uzależnienia młodzieży.
- Zmniejszy obciążenie systemu opieki zdrowotnej.
- Zredukuje zanieczyszczenie środowiska.
- Nie wpłynie znacząco na budżet państwa, gdyż wpływy z akcyzy na e-papierosy (540 mln zł) są niższe od kosztów społecznych palenia.

Z poważaniem,
Joanna Kądziołka – Szyłko
Prezesa Polskiego Stowarzyszenia Zero Waste

Joanna Kądziołka - Szyłko

APEL POPIERAJĄ:

Polskie Stowarzyszenie Zero Waste
Stowarzyszenie Ekologiczne EKO-UNIA
Rodzice dla Klimatu
Instytut Spraw Obywatelskich
UNEP/GRID-Warszawa
Fundacja Frank Bold
Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć
Fundacja Kupuj Odpowiedzialnie
Pracownia na Rzecz Wszystkich Istot
Polski Klub Ekologiczny (oddział pomorski)
Fundacja Nowa Idea
Fundacja Aeris Futuro
Instytut na Rzecz Ekorozwoju
Stowarzyszenie Polski Recykling

Polskie Stowarzyszenie Zero Waste